

Ondermaatse aal wordt bedreigd

PALINGVISSERIJ IN VOLLE GANG

Mysterieuze wetten beheersen de vangsten

IN DE JAREN '45 tot '50 hadden we hoegenaamd geen glasaal, doch in '51 en '52 drongen er enorme hoeveelheden het IJsselmeer binnen. Daar de paling ongeveer 9 jaar nodig heeft om volwassen te worden en een lengte van 28 cm te bereiken, kunnen mogelijk reeds dit seizoen — maar stellig in '60 — indrukwekkende vangsten verwacht worden. Dit verklaart ook, dat de sleepnetvisserij verleden jaar ongeveer 90 % ondermaatse aal vingen, waarvoor een aanvoerverbod geldt.

Aldus de heer J. Hoogland te Hoorn, die ieder jaar een half miljoen gulden (soms ook meer) in levende paling investeert en deze gedurende de voor de visserij ongunstige maanden, die met een „r” geschreven worden, in zgn. bunscheppen oplegt. Duidelijker gesteld: de paling blijft in van gaten voorziene karen zwemmen, zodat er steeds voor de eigen rokerijen vers materiaal beschikbaar is.

BIJ MISTIG WEER geldt echter het devies: ga varen met de bunscheppen, want zuurstofgebrek vormt een grote bedreiging voor de 20.000 palingen, die zich in iedere kaar bevinden. Men kan het aantal grote ondernemers in ons land, dat zich met dit „risicowerk” bezighoudt, aan de vingers van één hand optellen. Maar de heer Hoogland is meer dan een „praktijkman”, want hij heeft er een hobby van gemaakt om alles, maar dan ook letterlijk alles, van het mysterieuze dier, dat paling heet, aan de weet te komen. Dat hij zich hierbij ook verdiepte in de verschillende vissersystemen, ligt wel voor de hand. En het is daarom ook de moeite waard, hem te horen vertellen, waarom er naar zijn mening een ergerlijke misstand aanzien van de aalbevissing in het IJsselmeer ontstaan is.

Waarom geen verbod?

„Toen in '32 de Zuiderzee gesloten werd, hielden de bot- en spieringkuijlers eenvoudig hun vergunningen, hoewel sleepnetten volgens de visserijwet in binnenwater — dus in zoet water — verboden zijn. Men liet het oude systeem oogluikend toe, omdat men veronderstelde, dat het IJsselmeer binnen afzienbare tijd toch doodgevisst zou zijn, doch de praktijk heeft inmiddels heel anders uitgewezen. We bezitten juist in dit binnenwater een meer dat uniek in de wereld is en een zeer geschikte voedingsbodem voor aal, snoekbaars en baars heeft. Terwijl er in Denemarken en Scandinavië miljoenen werden uitgegeven, teneinde kunstmatige paaiplaatsen voor de vis te scheppen, wordt het IJsselmeer, dat van nature alle noodzakelijke voorwaarden heeft, met sleepnetten bewerkt en gaat het doden van jonge vis steeds maar voort. De ondermaatse aal ligt 4 uur lang met allerlei andere vissoorten in zo'n sleepnet te schuren, voordat ze met de hand uitgezocht wordt en terug mag

naar zee. Maar dan wordt ze binnen enkele dagen opnieuw in het wurgtouw gevangen en begint het hele spel opnieuw — en ga zo maar voort. Volgens mijn mening moesten kuul- en kornetten verboden worden....”

De heer Hoogland is echter een te gemoedelijk man om over een dergelijk thema, dat ten slotte op het terrein van de overheid ligt, lang door te spreken. Er is namelijk zo ontzaglijk veel over het „dier der 1001 mysteries” te vertellen....

Hiermede doelen we niet uitsluitend op de boeiende en interessante levenscyclus van de paling die in de hete golfstroom van de Saragossazee (Atl. Oceaan) op 2200 meter diepte paait, waarna de glasaal met een reis van drie jaren naar Europa trekt (ze komen gedurende de maanden maart tot en met juni weer bij de sluisen van de afsluitdijk binnen) om in zoet water vrij snel van doorzicht tot zwart te pigmenteren.

Aal en paling

In eerste instantie ontstaat dan de aal (grote kop, roodachtig, mager), die steeds tegen de stroom inzwemt, terwijl later de metamorfose tot de met de stroom meegaande paling volgt. (Kleine kop, zilverachtig, dikke huid, vet.)

De paling kan men dus zien als „aal in bruidstooi”, die zich gereed maakt om naar de Saragossazee terug te trekken, teneinde daar de kringloop weer te sluiten. Tenzij... de visserman hem voor is en daarvoor heeft de heer Hoogland nu in september zijn fuiken uitstaan om deze schierpaling (ook wel schieraal genoemd), die gedurende het opleggen zonder voedsel op te nemen slechts 4 pct. van zijn gewicht inzwemt, te verschalken.

Inmiddels begint de voorraad thans weer beduidend te slinken, want de heer Hoogland heeft het hele kille seizoen door zijn gerookte paling met de vliegende vrieskamers van de KLM naar

nagenoeg alle steden der aarde verzonden... om over de binnenlandse afnemers nog te zwijgen.

Inmiddels is de palingvisserij gezegde: „Schelvis eet men bij gesloten en paling bij open ramen”. Maar dit wordt — wat het laatste betreft — juist door het typische „r”-palingbedrijf van de heer Hoogland geloochenstraft. weer in volle gang, waarbij zich weer wonderlijke wetmatigheden, die geen mens verklaren kan, laten gelden.

Vraagtekens

De zgn. lijnenschieters werken met een draad katoen van 1500 à 2000 meter lengte („bakje”), waaraan op regelmatige afstanden zijlijnen met aas (vnl. spiering) bevestigd zijn. Deze aftakkingen van de zgn. „hoofdbalk” kunnen verschillende lengten hebben (men spreekt van langwant, halflangwant en kortwant), doch het is een vaststaand feit,

BIJ DE FOTO: De heer J. Hoogland gaat wel eens met zijn gerookte „r”-paling, die waarlijk niet dun is, persoonlijk een klant bezoeken. Op bijgaande foto toont hij iets van zijn artikel, waar hij jaarlijks een half miljoen gulden investeert.

dat met de langste lijnen, waarvan de uiterste punten 30 meter uit elkaar liggen, de zwaarste paling ofte wel aal gevangen wordt. Naarmate de afstanden korter worden, neemt het gewicht in evenredigheid af, hoewel het aas hetzelfde blijft. Zou men echter — zuiver bij wijze van experiment — boven de genoemde 30 m uitgaan, dan vangt men ware „reuzen”, doch wordt het aantal geringer. Maar er zijn meer vraagtekens. Want de visser, die een zgn. „dagscho” maakt, zal steeds (welk want hij ook gebruikt en welke gradaties in dikte hij dienovereenkomstig vangt) vette dieren veroveren, terwijl het zgn. schermavondschoot 50 pct

vette vangsten en het nachtschot uitsluitend magere oogsten oplevert. Degene, die het laatste kriskras zijn lijnen schiet, heeft nooit last, dat er over hem heen geschoten wordt, hoewel verwaringen zelden voorkomen, daar de ervaren visserman de draden van de concurrent doorbijt en na het ophalen van het eigen zootje weer aanknoopt. Gevaarlijker wordt het, wanneer de lijnenschieters, getrokken door gunstige wind, zich 5 km buiten de kust wagen, waar de nettentrekkers hun gebied hebben. Dan kan men achteraf wel eens horen: „Ik heb vijf bakkies verspeeld.”

De bevissing met het sleepwant levert overigens een nieuw zonderling feit op. Want met het kornet (achter het schip), vangt men andere aal, dan met het kuul- of kuilnet. (Naast het schip). Er is duidelijk een smaakverschil, dat toegeschreven wordt aan de voeding: de ene soort vreet nl. muggelarven en de andere jonge spiering en schelpdieren. Maar het blijft ondertussen geheel duister, hoe de twee toegepaste vangsystemen een scheiding der soorten kunnen bewerkstelligen. Samenvattend kan men dus zeggen, dat paling en aal zich steeds in verschillende gedaanten vertonen, naarmate de wijze van vissen een andere is.

Tot slot nog dit: de heer Hoogland houdt enkele volkswijsheden beslist tegen. De bewering, dat de paling een „vies” dier zou zijn met een voorkeur voor kadavers, wordt door hem zeer sterk in twijfel getrokken.

„Indien de lijnen niet steeds in

pekelbaden gebracht worden en dus enigszins gaan stinken, bestaat er geen lust om te bijten, terwijl een aas, dat niet kersvers is, bij de paling op een duidelijke afkeer stuit.”

Geen „vies” dier

En hij voegde eraan toe: „Ik zou het woord vies door geneeskrachtig willen vervangen. Want de paling beschikt over een bepaald vitamine, dat genezend werkt ten aanzien van de zgn. nachtblindheid.... indien u veel paling eet, kunt u met ware kat-tenogen in de duisternis zien”.

- Onbekende Haarlemse krant
 - Publicatiedatum: ca 1959
-

Ondermaatse aal wordt bedreigd

PALINGVISSERIJ IN VOLLE GANG

Mysterieuze wetten beheersen de vangsten

“In de jaren ’45 tot ’50 hadden we hoegenaamd geen glasaal, doch in ’51 en ’52 drongen er enorme hoeveelheden het IJsselmeer binnen. Daar de paling ongeveer 9 jaar nodig heeft om volwassen te worden en een lengte van 28 cm te bereiken, kunnen mogelijk reeds dit seizoen — maar stellig in ’60 — indrukwekkende vangsten verwacht worden. Dit verklaart ook, dat de sleepnetvissers verleden jaar ongeveer 90 % ondermaatse aal vingen, waarvoor een aanvoerverbod geldt”.

Aldus de heer J. Hoogland te Hoorn, die ieder jaar een half miljoen gulden (soms ook meer) in levende paling investeert en deze gedurende de voor de visserij ongunstige maanden, die met een “r” geschreven worden, in zgn. bunschepen oplegt. Duidelijker gesteld: de paling blijft in van gaten voorziene karen zwemmen, zodat er steeds voor de eigen rokerijen vers materiaal beschikbaar is.

Bij mistig weer geldt echter het devies: ga varen met de bunschepen, want zuurstofgebrek vormt een grote bedreiging voor de 20.000 palingen, die zich in iedere kaar bevinden. Men kan het aantal grote ondernemers in ons land, dat zich met dit „risicowerk” bezighoudt, aan de vingers van één hand optellen. Maar de heer Hoogland is meer dan een „praktijkman”, want hij heeft er een hobby van gemaakt om alles, maar dan ook letterlijk alles, van het mysterieuze dier, dat paling heet, aan de weet te komen. Dat hij zich hierbij ook verdiepte in de verschillende visserijsystemen, ligt wel voor de hand. En het is daarom ook de moeite waard, hem te horen vertellen, waarom er naar zijn mening een ergerlijke misstand ten aanzien van de aalbevissing in het IJsselmeer ontstaan is.

Waarom geen verbod?

„Toen in ’32 de Zuiderzee gesloten werd, hielden de bot- en spieringkuilers eenvoudig hun vergunningen, hoewel sleepnetten volgens de visserijwet in binnenwater — dus in zoet water — verboden zijn. Men liet het oude systeem oogluikend toe, omdat men veronderstelde, dat het IJsselmeer binnen afzienbare tijd toch doodgevisst zou zijn, doch de praktijk heeft inmiddels heel anders uitgewezen. We bezitten juist in dit binnenwater een meer dat uniek in de wereld is en een zeer geschikte voedingsbodem voor aal, snoekbaars en baars heeft. Terwijl er in Denemarken en Scandinavië miljoenen werden uitgegeven, teneinde kunstmatige paaiplaatsen voor de vis te scheppen, wordt het IJsselmeer, dat van nature alle noodzakelijke voorwaarden heeft, met sleepnetten bewerkt en gaat het doden van jonge vis steeds maar voort. De ondermaatse aal ligt 4 uur lang met allerlei andere vissoorten in zo’n sleepnet te schuren, voordat ze met de hand uitgezocht wordt en terug mag naar zee. Maar dan wordt ze binnen enkele dagen opnieuw in het wurgtouw gevangen en begint het hele spel opnieuw — en ga zo maar voort. Volgens mijn mening moesten kuul- en kornetten verboden worden ...”

De heer Hoogland is echter een te gemoedelijk man om over een dergelijk thema, dat ten slotte op het terrein van de overheid ligt, lang door te spreken. Er is namelijk zo ontzaglijk veel over het „dier der 1001 mysteries” te vertellen

Hiermede doelen we niet uitsluitend op de boeiende en interessante levenscyclus van de paling die in de hete golfstroom van de Saragossazee (Atl. Oceaan) op 2200 meter diepte paait, waarna de glasaal met een reis van drie jaren naar Europa trekt (ze komen gedurende de maanden maart

tot en met juni weer bij de sluizen van de afsluitdijk binnen) om in zoet water vrij snel van doorzichtig tot zwart te pigmenteren.

Aal en paling

In eerste instantie ontstaat dan de aal (grote kop, roodachtig, mager), die steeds tegen de stroom inzwemt, terwijl later de metamorfose tot de met de stroom meegaande paling volgt. (kleine kop, zilverachtig, dikke huid, vet.)

De paling kan men dus zien als „aal in bruidstooi”, die zich gereed maakt om naar de Saragossazee terug te trekken, teneinde daar de kringloop weer te sluiten. Tenzij.... de visserman hem voor is en daarvoor heeft de heer Hoogland nu in september zijn fuiken uitstaan om deze schierpaling (ook wel schieraal genoemd), die gedurende het opleggen zonder voedsel op te nemen slechts 4 pct. van zijn gewicht inzwemt, te verschalken. Inmiddels begint de voorraad thans weer beduidend te slinken, want de heer Hoogland heeft het hele kille seizoen door zijn gerookte paling met de vliegende vrieskamers van de KLM naar nagenoeg alle steden der aarde verzonden.... om over de binnenlandse afnemers nog te zwijgen.

Het gezegde: „Schelvis eet men bij gesloten en paling bij open ramen”, Maar dit wordt — wat het laatste betreft — juist door het typische “r”-palingbedrijf van de heer Hoogland geloochenstraft.

Inmiddels is de palingvisserij weer in volle gang, waarbij zich weer wonderlijke wetmatigheden, die geen mens verklaren kan, laten gelden.

Vraagtekens

De zgn. lijnenschieters werken met een draad katoen van 1500 à 2000 meter lengte („bakje”), waaraan op regelmatige afstanden zijlijnen met aas (vnl. spiering) bevestigd zijn. Deze aftakkingen van de zgn. „hoofdbalk” kunnen verschillende lengten hebben (men spreekt van langwant, halflangwant en kortwant), doch het is een vaststaand feit, dat met de langste lijnen, waarvan de uiterste punten 30 meter uit elkaar liggen, de zwaarste paling ofte wel aal gevangen wordt. Naarmate de afstanden korter worden, neemt het gewicht in evenredigheid af, hoewel het aas hetzelfde blijft. Zou men echter — zuiver bij wijze van experiment — boven de genoemde 30 m uitgaan, dan vangt men ware „reuzen”, doch wordt het aantal geringer. Maar er zijn meer vraagtekens. Want de visser, die een zgn. „dagscho” maakt, zal steeds (welk want hij ook gebruikt en welke gradaties in dikte hij dienovereenkomstig vangt) vette dieren veroveren, terwijl het zgn. schermavondschoot 50 pct! vette vangsten en het nachtschoot uitsluitend magere oogsten oplevert. Degene, die het laatste kriskras zijn lijnen schiet, heeft nooit last, dat er over hem heen geschoten wordt, hoewel verwarringen zelden voorkomen, daar de ervaren visserman de draden van de concurrent doorbijt en na het ophalen van het eigen zootje weer aanknoopt. Gevaarlijker wordt het, wanneer de lijnenschieters, getrokken door gunstige wind, zich 5 km buiten de kust wagen, waar de nettentrekkers hun gebied hebben. Dan kan men achteraf wel eens horen: “Ik heb vijf bakkies verspeeld.”

De bevissing met het sleepwant levert overigens een nieuw zonderling feit op. Want met het kornet (achter het schip), vangt men andere aal, dan met het kuul- of kuilnet. (Naast het schip). Er is duidelijk een smaakverschil, dat toegeschreven wordt aan de voeding: de ene soort vreet nl. muggelarven en de andere jonge spiering en schelpdieren. Maar het blijft ondertussen geheel duister, hoe de twee toegepaste vangsystemen een scheiding der soorten kunnen bewerkstelligen. Samenvattend kan men dus zeggen, dat paling en aal zich steeds in verschillende gedaanten vertonen, naarmate de wijze van vissen een andere is.

Tot slot nog dit: de heer Hoogland houdt enkele volkswijsheden beslist tegen. De bewering, dat de paling een “vies” dier zou zijn met een voorkeur voor kadavers, wordt door hem zeer sterk in twijfel getrokken.

„Indien de lijnen niet steeds in pekelpaden gebracht worden en dus enigszins gaan stinken, bestaat er geen lust om te bijten, terwijl een aas, dat niet kersvers is, bij de paling op een duidelijke afkeer stuit.”

Geen „vies” dier

En hij voegde eraan toe: „Ik zou het woord vies door geneeskrachtig willen vervangen. Want de paling beschikt over een bepaald vitamine, dat genezend werkt ten aanzien van de -zgn. nachtblindheid. indien u veel paling eet, kunt u met ware kattenogen in de duisternis zien”.

Bijschrift bij foto:

- De heer J. Hoogland gaat wel eens met zijn gerookte “r”-paling, die waarlijk niet dun is, persoonlijk een klant bezoeken. Op bijgaande foto toont hij iets van zijn artikel, waarin hij jaarlijks een half miljoen gulden investeert.